

Viite: Puolustusvaliokunta tiistai 30.05.2017 klo 10:30 / HE 56/2017 vp / Asiantuntijapyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle aluevalvontalain ja rikoslain 17 luvun 7b §:n muuttamisesta

Rajavartiolaitos toteaa, että kyse on tärkeästä ja tarpeellisesta muutoksesta. Viime vuosien tapahtumat ja turvallisuusympäristössä tapahtuneet muutokset ovat selkeästi osoittaneet, että aluevalvontalain täydentämiselle on perusteltu tarve. Aseellisissa selkkauksissa on, erityisesti niiden alkuvaiheessa, käytetty tunnuksettomia sotilaisiin rinnastettavia toimijoita. Tämä on aiheuttanut toiminnan kohdevaltioissa sekaannusta sekä hidastanut viranomaisten ja valtion päätöksentekojärjestelmän kykyä reagoida riittävän nopeasti uhkaan.

Rajavartiolaitoksen tehtäviin kuuluu Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen valtakunnan rajoilla, rajanylityspaikoilla, merialueella, saaristossa ja Ahvenanmaalla. Rajavartiolaitos käyttää tarvittaessa myös sotilaallisia voimakeinoja alueellisen koskemattomuuden turvaamiseksi siten, kuin aluevalvontalain 33 §:ssä säädetään. Lisäksi lain 34 §:n mukaan Rajavartiolaitoksen tehtävänä on ryhtyä viivytyksettä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin valtakunnan turvallisuutta välittömästi ja vakavasti vaarantavan vihamielisen toiminnan torjumiseksi.

Rajavartiolaitoksella on näiden tehtävien suorittamiseen korkea valmius. Itärajalla ja sen rajanylityspaikoilla Rajavartiolaitos on ainoa jatkuvasti läsnä oleva ja tarvittaessa voimakeinojen käyttöön kykenevä ja toimivaltainen viranomainen.

Säätelyn kehittämisellä tunnuksettoman sotilaallisen toiminnan torjumiseksi on erittäin tärkeä merkitys Rajavartiolaitokselle. Aluevalvontalain soveltamisalan laajentaminen koskemaan tunnuksettomia sotilaallisia ryhmiä ja näiden ajoneuvoja parantaa Rajavartiolaitoksen mahdollisuuksia ottaa myös tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän aiheuttama uhkatilanne nopeasti hallintaan ja hälyttää valtion päätöksentekojärjestelmä. Rajavartiolaitos toimii rajavartiolain toimivaltuuksin, mikäli aluevalvontalain soveltamisala ei täyty.

Esityksen mukainen tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän määritelmä vastaa hyvin tarkoitustaan. On erittäin tärkeää, että määritelmä kyetään näyttämään toteen mahdollisesti syntyvässä tunnuksettoman sotilaallisen uhkan tilanteessa.

Rikoslain 17 luvun 7b §:ssä säädetyn alueloukkauksen tunnusmerkistön täyttyminen on merkityksellistä voimakeinojen käytön perusteltavuudessa. Mikäli tunnusmerkistö ei täyty, tunnukseton sotilaallista toimintaa on käsiteltävä aluevalvontalain 44 §:n mukaisena aluerikkomuksena, josta voidaan tuomita vain sakkoa. Alueloukkauksen korkeampi rangaistusasteikko tuo Rajavartiolaitoksen käyttöön laajemman pakkokeinovalikoiman. Lisäksi alueloukkauksen tunnusmerkistön täyttyminen on edellytys 33 §:ssä tarkoitettujen sotilaallisten voimakeinojen käyttämiselle. Sotilaallisia voimakeinoja voidaan käyttää alueellisen koskemattomuuden turvaamiseksi, joka tarkoittaa toimenpiteitä alueloukkauksen estämiseksi tai torjumiseksi.

Rajavartiolaitos on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun.